

tony buzan

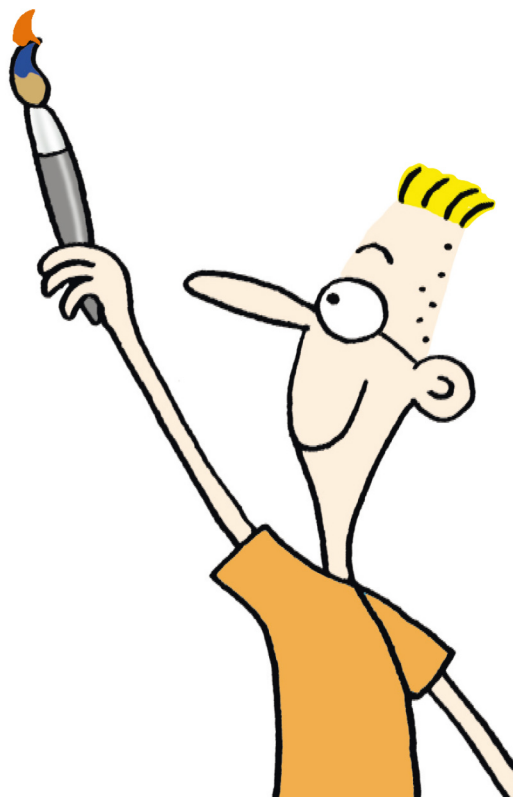
Myšlenkové

mapy

pro děti

RYCHLÁ CESTA
K ÚSPĚCHU NEJEN
VE ŠKOLE

Bizbooks®

Myšlenkové mapy

pro děti

Myšlenkové mapy

pro děti

**Rychlá cesta k úspěchu
nejen ve škole**

Tony Buzan

BizBooks
Brno
2013

Myšlenkové mapy pro děti

Rychlá cesta k úspěchu nejen ve škole

Tony Buzan

Překlad: Zdeněk Mužík

Odpovědný redaktor: Vendula Kůrková

Technický redaktor: Jiří Matoušek

Originally published in the English language by HarperCollins Ltd. under the title:
MIND MAPS FOR KIDS © Tony Buzan, 2003

Cover layout design © HarperCollinsPublishers Ltd 2005

Cover Illustration © Martin Shovel

Mind Map® is a registered trademark of The Buzan Organisation.

Translation © Zdeněk Mužík, 2013

Objednávky knih:

www.albatrosmedia.cz

eshop@albatrosmedia.cz

bezplatná linka 800 555 513

ISBN 978-80-265-0121-3

Vydalo nakladatelství BizBooks v Brně roku 2013 ve společnosti Albatros Media a. s. se sídlem Na Pankráci 30, Praha 4. Číslo publikace 18052.

© Albatros Media a. s., 2013 Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být kopírována a rozmnožována za účelem rozšiřování v jakékoli formě či jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu vydavatele.

1. vydání

ALBATROS MEDIA a.s.

Věnování

Kniha *Myšlenkové mapy pro děti* je věnována dětem všude na světě, jejich úžasným myslím a bezmeznému kreativitě.

Zvláště pak dětem, které se na projektu myšlenkových map pro děti podílely: Edmund Trevelyan-Johnson, Alexander Keene, Alex Brandis, Michael Collins, děti z Berryhill School ve Skotsku, děti z Willow Run School v Detroitu, děti z Learning and Thinking Schools v Singapuru, děti ze Seabrook Primary School v Austrálii – a konečně dětem podílejícím se na projektu kdekoli na světě!

Poděkování

Zvláštní poděkování patří mému týmu v nakladatelství Thorsons, který měl knihu *Myšlenkové mapy pro děti* na starosti: Helen Evansové, editorce, za její úsilí a odhodlání, se kterým práci koordinovala; Carol Tonkinsonové (a jejímu novému dítěti!), zodpovědné redaktorce; Jacqueline Burnsovové, zastupující šéfredaktorce; Megan Slyfieldové, ředitelce reklamy, a vedoucí týmu Belindě Budgeové.

Zvláštní díky patří také báječnému týmu grafiků: Jo Ridgewayové, vedoucí grafičce, Natashe Fidlerové za její geniální grafický návrh; Sonie Dobieové, která navrhovala obálku, a Nicole Linhardtové, která řídila výrobu. Děkuji také Zoe Barry-Hughesové za její báječný přínos a nadšenou podporu a Caroline Shottové, manažerce mé literární kariéry, která má zásluhu za uskutečnění tohoto projektu.

Zvláštní díky patří také mému domácímu týmu, který měl knihu na starosti: Lesley Biasové za její „létající prsty“ a Vandě Northové za to, že seznámila děti po celém světě s kouzelným světem myšlenkových map.

Obsah

<i>Dopis od Tonyho</i>	viii
Kapitola první – Jak vytvářet myšlenkové mapy	2
Co je myšlenková mapa?	4
Proč myšlenkové mapy fungují?	5
<i>Naučte se své čáry</i>	
<i>Myslete v obrazech</i>	
<i>Myšlenková mapa vašeho domu</i>	
Jak vytvářet myšlenkové mapy	10
Nástroje pro tvorbu myšlenkových map	11
Sestavte mapu vlastní osoby	12
Kapitola druhá – K čemu slouží myšlenkové mapy	16
Zapamatování si věcí	18
Jak si dělat poznámky	20
<i>Myšlenková mapa článku</i>	
Zaznamenávání vlastních myšlenek	27
<i>„Nenapadá mě nic, co bych napsal“</i>	
<i>„O ztraceném džbánu“ – napínavý příběh</i>	
Kapitola třetí – Myšlenkové mapy a školní předměty	32
Mateřský jazyk	34
<i>Dávejte si pozor na jazyk</i>	
<i>Myšlenkové mapy pro mateřský jazyk</i>	
<i>A teď vy!</i>	
<i>Hlavalamy</i>	
Dějepis	44
<i>Kouzelná cesta historií</i>	
<i>Myšlenkové mapy pro dějepis</i>	
<i>A teď vy!</i>	
<i>Hlavalamy</i>	
Matematika	52
<i>Do nekonečna a ještě dále!</i>	

<i>Myšlenkové mapy pro matematiku</i>	
<i>A teď vy!</i>	
<i>Hlavolamy</i>	
Fyzika a chemie	58
<i>Ve vzduchu je cosi divného</i>	
<i>Myšlenkové mapy pro fyziku a chemii</i>	
<i>A teď vy!</i>	
<i>Změny látek</i>	
<i>Hlavolam</i>	
Zeměpis	64
<i>Statečně vyrazit tam, kde ještě nikdo nebyl</i>	
<i>Tvorba myšlenkových map pro zeměpis</i>	
<i>A teď vy!</i>	
<i>Hlavolamy</i>	
Cizí jazyky	74
<i>Kočičí muzika</i>	
<i>Myšlenkové mapy pro cizí jazyky</i>	
<i>A teď vy!</i>	
<i>Hlavolamy</i>	
Kapitola čtvrtá – Jak zazářit u zkoušek	80
Pravidla hry u zkoušek	81
Šprtání	82
Vlastní zkouška	85
Kapitola pátá – Použití pro zábavu	86
Plánování večírku – tvorba myšlenkové mapy naplno	88
Uklidíte si pokoj!	92
Plánování projektu	96
Váš obchod snů	100
Napište to!	104
Všichni jedeme na prázdniny s myšlenkovými mapami	112
Myšlenkové mapy navždy	116
<i>Další zdroje</i>	<i>118</i>
<i>Rejstřík</i>	<i>119</i>

Dopis od Tony

Domácí úkoly, fuj! Když máte dělat úkoly, také je odkládáte, jako jsem to dělal já, **s báječnými výmluvami** jako je telefonování s přáteli, sledování televize, hraní počítačových her a čtení časopisů, dokud čas nevyprší? **A samozřejmě**, vždycky je můžete udělat zítra... No jo, no jo.

Také se bojíte testů a zkoušek, jako jsem se bál já?

Také sníte jako já o **kouzelném nástroji**, díky kterému by byly úkoly snadné, který by vám pomohl složit zkoušky, mít nejlepší testy, překvapit učitele, udělat dojem na přátele a udivit zkoušející? Chtěli byste nějaký **tajný vzorec**, který by vám pomohl soustředit se a udělat práci do školy během okamžiku, takže by se váš volný čas táhl do nekonečna – a ještě dále.

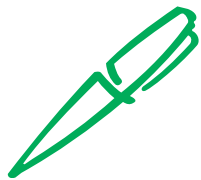
Kdyby jen...

Cestoval jsem po celém světě, zabýval se mozkiem a dělal vzrušující objevy týkající se mozku, zkoumal, jak doopravdy pracuje a co skutečně potřebuje, aby pracoval ještě lépe. Nakonec jsem ten tajný vzorec objevil. Vlastně jsem jej musel vynaleznout! Ten tajný vzorec se jmenuje **myšlenková mapa**.

Myšlenkové mapy mi pomáhají psát, řešit problémy a vést jednodušší a úspěšnější život. Pomohou jej usnadnit i vám. Myšlenkové mapy již pomohly milionům studentů po celém světě dostat lepší známky s menším úsilím. Myšlenkové mapy vám mohou přinést úspěch.

V této knize vám ukážu, jak se můžete do třídy vyzbrojit tím nejlepším tajným vzorcem, aniž byste používali něco jiného než několik barevných tužek – a svůj mozek.

ho

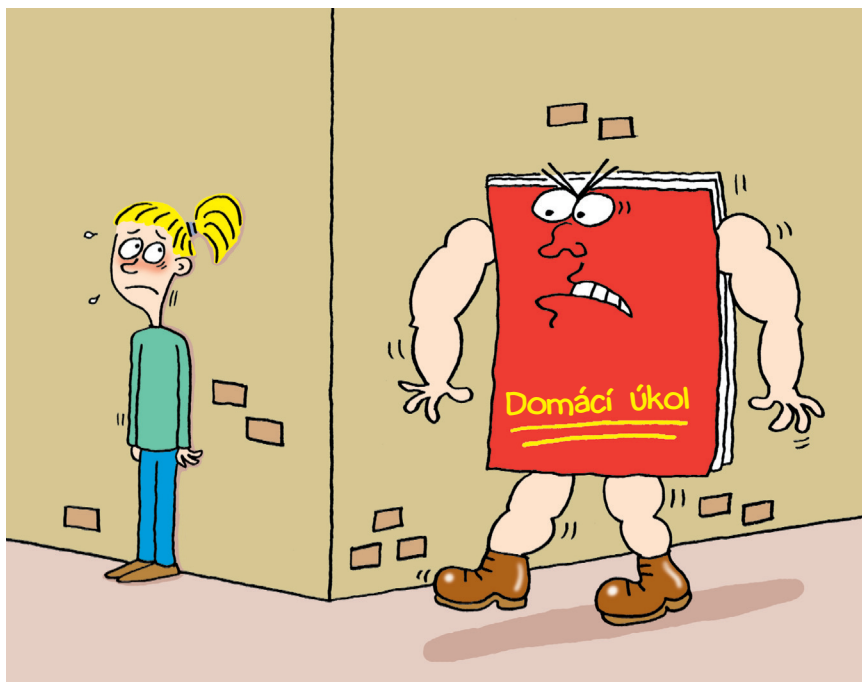

„Ale jak?“ slyším, jak se ptáte. „Obsah mého penálu přece nemůže mít takovou moc?“

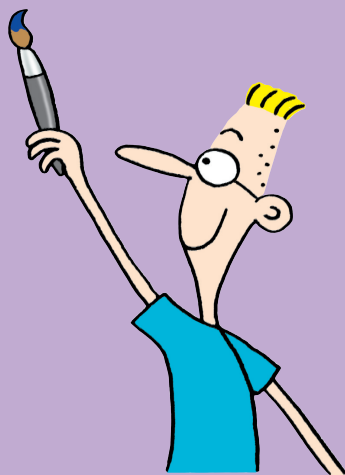
Ale ano, když jej budete používat společně se svým skvělým mozkiem, může.

A za chvíli uvidíte, jak na to.

TONY BUZAN

Jak vytvářet myšlenkové mapy

Představte si
zkratku, která
by vám umožnila
zkrátit na polovinu
čas, který trávíte
nad úkoly, a užít si
tak více **zábavy**.

Vítejte v kouzelném sv

Představte si **kouzelný vzorec**, který by vám pomohl začít a **úspěšně** dokončit každý projekt.

Představte si **tajnou metodu**, která by vám pomáhala přicházet s novými nápady, usnadňovala by **řešení problémů** a zapamatování věcí.

ětě myšlenkových map!

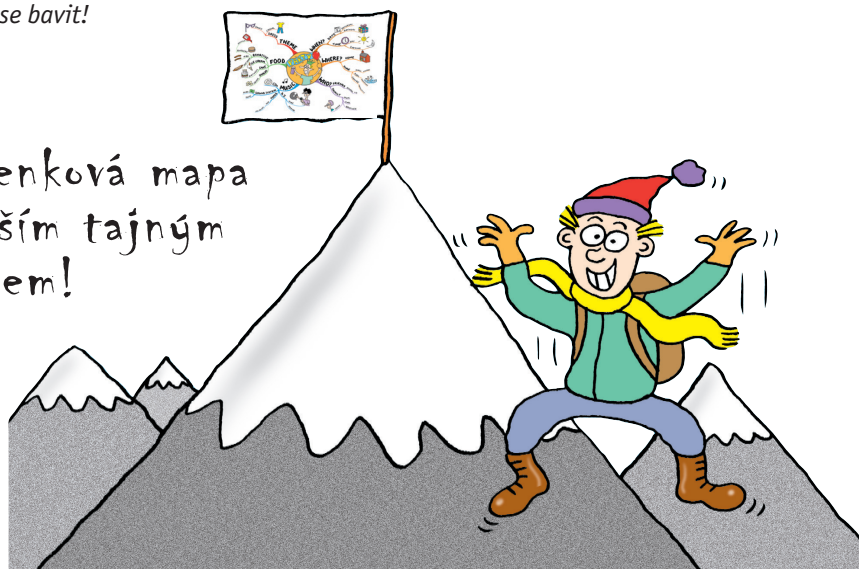
Co je myšlenková mapa?

- ★ *Myšlenková mapa je snadný způsob, jak dostat informace do mozku a opět je z něj vyvolat.*
- ★ *Myšlenková mapa je nový způsob studia a opakování, který je rychlý a funguje.*
- ★ *Myšlenková mapa je způsob psaní poznámek, který není nudný.*
- ★ *Myšlenková mapa je nejlepší způsob, jak přicházet na nové nápady a jak plánovat projekty.*

Myšlenková mapa se skládá ze **slov, barev, čar** a **obrázků**. Velmi snadno se vytváří. Myšlenkové mapy vám mohou pomoci:

- ★ *Lépe si pamatovat.*
- ★ *Přicházet na geniální nápady.*
- ★ *Šetřit čas a ten, který máte, co nejlépe využít.*
- ★ *Mít lepší známky.*
- ★ *Uspořádat své myšlení, koníčky a celý život.*
- ★ *Více se bavit!*

Myšlenková mapa
je vaším tajným
vzorcem!

Proč myšlenkové mapy fungují?

Co myslíte, jakým slovem studenti po celém světě nejčastěji popisují psaní si poznámek?

Máte pravdu: **NUDA!**
Udělejte si následující malý kvíz, abyste přišli na to, proč tomu tak je.

Když si děláte poznámky:

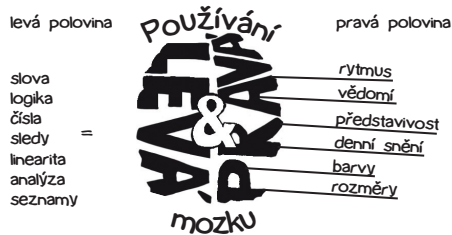
1. Píšete je do řádků? ANO/NE
2. Píšete je jednou barvou, zejména modrou nebo černou? ANO/NE
3. Objevují se někdy ve vašich poznámkách seznamy a výčty? ANO/NE
4. Máte pocit, že všechna slova splývají, místo aby na vás vyskakovala? ANO/NE
5. Máte pocit, že jsou všechny stránky stejné? ANO/NE

Jestliže jste odpověděli na většinu otázek „ano“, jste jako 99 % studentů, kteří si dělají poznámky. A stejně jako vy to považují za nudu!

Podívejme se na to, co váš mozek potřebuje, aby ho psaní poznámek bavilo.

NAUČTE SE SVÉ ČÁRY

Podívejte se dobře, jak **funguje** každá polovina vašeho mozku. Když si děláte ve škole poznámky nebo píšete úkoly, **kterou polovinu mozku** podle vás obvykle nejvíce používáte?

Pravděpodobně jste odpověděli, že nejvíce používáte levou polovinu, že?

Je to nejspíše tím, že:

- ★ Používáte linkovaný papír.
- ★ Pořádáte poznámky do seznamů.
- ★ Hlavním prvkem vašich poznámek jsou slova.
- ★ Používáte čísla, abyste uspořádali pořadí slov.
- ★ Snažíte se věci dělat logicky.
- ★ Vaše školní lavice jsou často uspořádány v řadách.
- ★ Když se zoufale snažíte něco si zapamatovat, pokoušíte se pamatovat si slova a čísla (jste-li jako většina studentů).

To jsou všechno dovednosti levé poloviny mozku. To znamená, že když si děláte standardní poznámky, využíváte **pouze polovinu úžasného potenciálu mozku**.

Soustředění

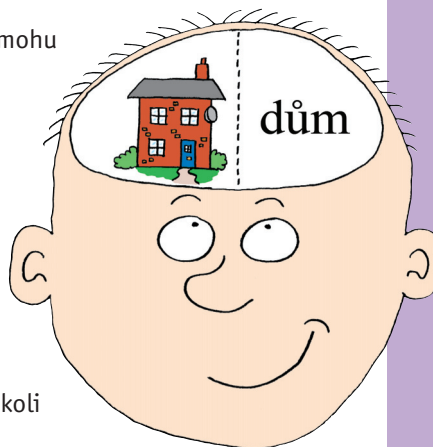
Myšlenkové mapy udržují vaši pozornost soustředěnou na hlavní téma a s ním spojené myšlenky. Pomáhají vám používat obě poloviny mozku, takže se nakonec od učení stěží odtrhnete.

MYSLETE V OBRAZECH

Váš mozek myslí v **barvách** a v **obrazech** – to vám mohu dokázat.

Řekněme například, že bych vám řekl „váš dům“ – co by se vám objevilo v hlavě? Byla by to tato slova napsaná na počítači a vytištěná na jednom řádku stránky, nebo byste si v duchu představili **podobu** svého domu, cihly, dveře, okna?

Už vidíte, co mám na mysli? Jako první se vám v hlavě vybavil **barevný obrázek vašeho domu**, nikoli slova na papíře.

Váš mozek myslí a pamatuje si v obrazech. Jak moc je to snadné a přirozené, poznáte podle toho, jak vám fotografie ve vašich albech, v knihách nebo časopisech okamžitě vyvolávají vzpomínky. Chcete-li si tedy **zapamatovat** svůj dům nebo cokoli jiného, nejlepší způsob, jak to udělat, je **nakreslit obrázek**.

Představte si, že se máte stěhovat a že se vám to nelíbí. Máte rádi svůj dům a chcete si jej navždy zapamatovat, ale bojíte se, že zapomenete, jak vypadal. Zapisujete-li si poznámky normálním způsobem, mohli byste pořídit seznam všech místností v domě, například takto:

ložnice rodičů	obývací
můj pokoj	kuchyně
pokoj pro návštěvy	koupelna

Pokusili byste se naučit ta slova jako seznam a uložit jej v mozku. Když teď víte, že mozek myslí v obrazech a barvách, mohli byste zkusit metodu, která je k mozku vlídnější.

Je načase zkusit myšlenkovou mapu.

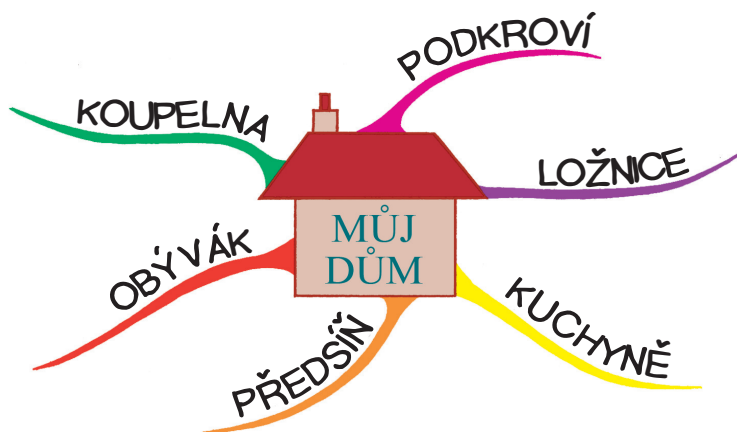

MYŠLENKOVÁ MAPA VAŠEHO DOMU

Jak jsme viděli dřív, nejlepším způsobem, jak si dům zapamatovat, je nakreslit jej – například takto:

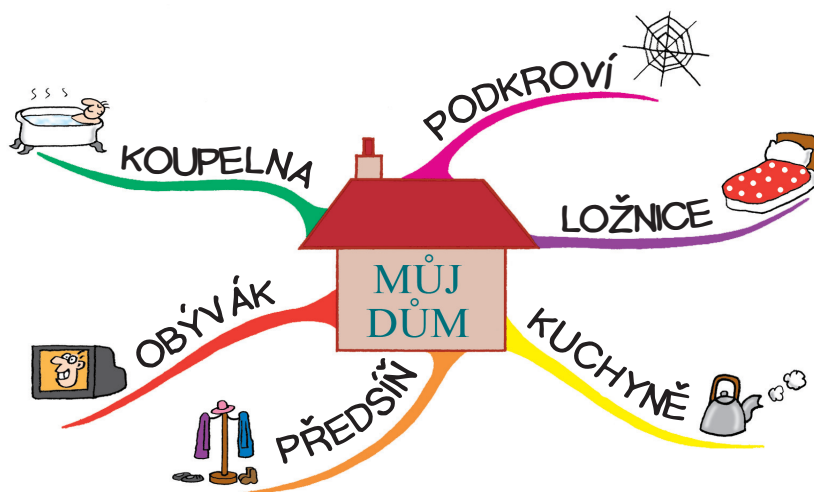

Abyste si zapamatovali všechny místnosti, mohli byste použít **různobarevné tužky**, kterými nakreslíte čáry od domu ke každé z místností. Žlutá by mohla třeba představovat kuchyni, červená obývací a tak dále.

Nezáleží na tom, jakou barvu použijete, barvy jsou zde od toho, aby oddělovaly jednotlivé položky a udělaly poznámky zábavnějšími a lépe zapamatovatelnými.

Aby bylo jasné, co která větev znamená, měli byste ji označit odpovídající místností. Můžete také **přidat obrázky** jednotlivých pokojů, pokud máte čas, tak si vše lépe zapamatujete.

Právě jste
namalovali základní
myšlenkovou mapu.

Jak vytvářet myšlenkové mapy

Vytváření myšlenkových map je snadné. Pamatujte si těchto **pět snadných kroků**:

1. Použijte **čistý list nelinkovaného papíru** a **barevné tužky**. Papír umístěte **naležato**.
2. Uprostřed stránky namalujte **centrální obrázek**, který shrnuje **hlavní téma**.
3. Pro každou hlavní myšlenku týkající se tématu nakreslete **tlustou zakřivenou čáru** vycházející z obrázku uprostřed stránky a **s ním propojenou**. Tyto **klíčové větve** (větve první úrovně) představují **hlavní kapitoly** či **myšlenky ústředního tématu**.
4. **Pojmenujte každou z těchto myšlenek**, a chcete-li, **znázorněte každou malým obrázkem** – tak využijete obě strany mozku. Slova jsou v celé myšlenkové mapě **podtržená**. Je to proto, že jde o **klíčová slova** a podtržení ukazuje jejich důležitost, stejně jako v běžných poznámkách.
5. Od každé z těchto hlavních myšlenek můžete **nakreslit další čáry**, které se větví jako větve stromu. **Doplňte své myšlenky** ohledně každého **podřízeného pojmu**. Tyto **větve druhé úrovně** představují **details**.

